

DANIČA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XIII.

V Ljubljani 25. kozoperska 1860.

List 22.

Nagovor sv. Očeta Pija IX.

v skrivnim zboru 28. kim. 1860.

Častitljivi bratje!

Zopet imamo tožiti in preklicovati nove, do tega dne neslišane hudodelstva, ktere je podplaninska (sardinska) vlada počela zoper Nas, zoper apostoljski Sedež in katoliško Cerkev, in to dela neizrečeno bolečino ali veliko več prehudo pečenje naši duši. Ta vlada, kakor veste, častitljivi bratje, v nasprid obračaje zmago, ki jo je v neblagi vojski s pomočjo vojaškiga in velikiga naroda pridobila, je svoje laško kraljestvo zoper vse božje in človeške pravice razširila, ker je ljudstvo k puntu šuntala, in je pravne vladarje, naj vikši pravice zatiraje, iz njih lastine pregnala, in tudi nektere Naših papeških okrajin v Emilii z naj krivičnim in naravnost božjeropnim nasilstvam napadla in nase potegnila. V tem, ko je ves katoliški svet na Naše tako pravične in britke tožbe zoper hudobno posilstvo glasno in neprenehama klical, je ravno tista vlada sklenila, tudi družih okrajin apostoljskiga Sedeža na Picenskim (Ankonskim), v Umbrii in v Dedini (sv. Petra) prederzno polastiti se. Vidila pa je, de prebivavci unih okrajin so Nam zvesti in voljno podložni, so v polnim miru, in se ne dajo ne z obilno trošenim denarom, ne z družimi zaveržljivimi in prekanljivimi pomočki od Naše in le-tega sv. Stola pravične svetne oblasti vzeti in odtergati: torej je poslala trume zaverženih ljudi, de naj po tih okrajinah nepokoj in spertije napravijo, poslednjič pa svoje močne kardela, de jih s sovražnim napadam in s silo orožja podveržejo.

Dobro vam je znano, častitljivi bratje, tisto nesramno pisanje, ki ga je podplaninska vlada v zagovor svojiga roparskiga napada poslala Našimu kardinalu deržavnemu tajniku, in v katerim se ne sramuje naznaniti, de je svojim trumam povelje dala, Naše imenovane okrajine obsesti, ako se ne odpravijo tuji vojaki iz Našiga maliga kardela, ktero je bilo k temu le v brambo papeške dežele in v pokoj njeniga prebivavstva zbrano. Ravno tako dobro veste, de skoraj ravno tisti čas, ko je bilo to pisanje zročeno, so se piemonteske trume v te okrajine vderle. V resnici mora slehernimu do živiga iti in ga z nar veči nejevoljo napolniti, ako premisli mnogotore lažnjive in obrekljive dolženja in gerdjenja, s kterimi si una vlada prizadeva ta svoj sovražni in brezbožni napad zoper svetno vlado rimske cerkve izgovarjati, Naše vlade pa se ne ustraši krivično černiti. Kdo bi naj grozniši ne stermel, ko sliši Našo vlado zato grajati, ker so bili tuji v Našo vojno vversteni, ko vender vsi vedo, de se pravni vladi nikoli ne more odrekovati pravica, tujce sprejemati v svojo vojno? Ta pravica pa se spodobi se v višji meri Naši in apostoljskiga Stola vladi, ko rimski papež, kakor občni oče vsih katolicianov, ne more drugač kot z veseljem sprejemati vsih katolicianov, kteri iz verne gorečnosti želé v papeževi vojašini služiti in se

v brambo sv. Cerkve zbirati. Zdi se Nam pa potrebno tukaj opomniti, de ta pristop zunanjih katolicianov ima svoj izvirek zlasti v brezbožnosti tistih, ki so svetno posest sv. Stola napadli. Sploh je namreč znano, s koliko grozo in s koliko žalostjo je bil katoliški svet napolnjen, ko je zvedil tisti tako hudobni in krivični napad na svetno gospodovstvo apostoljskiga Sedeža. Torej se je zgodilo, de so številni verni iz raznih pokrajin kersanskiga sveta radovoljno in veselo hiteli v naše papeške deržave ter se Naši vojni pridružili, de bi takó Naše, sv. Stola in sv. Cerkve pravice junaško branili. S prepékano hudobijo se pa podplaninska vlada ne boji, Našim kardelam znamnja „najemnikov“ obrekljivo vtisniti, ko jih je vender veliko domačih in zunanjih vojsakov, ki so zlahtniga rodú, ki imajo imena glasovitnih rodovin, kteri so sklenili iz same ljubezni do sv. vere — brez kake plače v Naši vojni služiti. Podplaninska vlada si tudi ne more tajiti, kolika zvestoba in neomadežanost našo vojno zališa, ko je sama zkusila, de so zastoj vse kovarstva, ktere so poskušali, de bi Naše vojake podkupili. Dolženo neusmiljenost, ki so jo tudi Našim trumam krivično natvezali, je toliko manj potreba odbijati, ker nasprotniki ne morejo nobeniga spričljeja pokazati, in ta tožba po pravici nje same zadeva, kar zadosti pričajo kervi žejni oklici, ki so jih vodniki piemonteske vojne razglasili.

Ne more se pa tukaj pristavek opustiti, de Naša vlada tega sovražniga djanja čisto nič ni mogla previditi, ker ji je bilo dano zaterjenje, de piemonteske trume se niso z namenam napada Naši zemlji približale, temuč de bi puntarske derhali od nje odvrčevale. Torej višji vodja Naše vojne tudi ni mogel misliti, de bo imel s sardinskim kardelam opraviti. Ko se je pa čisto neprevidama drugač zgodilo in je zvedil sovražno vlomast uniga kardela, ki je bilo v številu in opravi veliko obilniši, je storil modri sklep, se v vterjeno Ankono umakniti, de bi življenje naših trum varoval, kolikor koli bi bilo mogoče. Tode na potu so ga že sovražne trume ustavile, ki so v deželo bile prederle, in mogel se je v vojsko podati, de bi sebi in svojim vojsakam pot presekal.

Imenovanimu vikšimu vojvodu in vsim vodnikam in vojakam dolžno in zasluženo hvalo izrečemo, ki so bili od neprevidama prilomastivšiga sovražnika napadeni, in so se za Boga, za Cerkev, za apostoljski Sedež in pravico serčno, če tudi s silo veliko manjšimi močmi vojskovali. Komej pa se solz zderžimo, ko se spomnimo toliko serčnih vojsakov in izbranih mladencev, ki so iz verniga in blaziga serca pritekli branit svetno oblast rimske Cerkve, in so pri tem krivičnim in neusmiljenim napadu življenje zgubili. Čez vse Nas boli žalovanje, ki zdaj zadeva njih deržine. Moremo li njih solze s Svojimi besedami otreti! Vender upamo, de jim bo v veliko tolažilo in polajšanje, ako v misel vzamemo, kako jim to čast dela, de so njih otroci in rodovinci s svojo izverstno zvestobo, ljubeznijo in vda-

nostjo do Nas in le-tega sv. Sedeža tako prelép zgled keršanskemu svetu dali, svojimu imenu pa neugasljivo slavo pridobili. Tudi se povzdiguje k upanju, de vsi tisti, ki so za sv. Cerkev častljivo smert terpeli, bodo tisti večni mir in zveličanje dosegli, ki smo ga jim od Boga naj vikšiga Gospoda prosili in ga prositi nikoli ne bomo nehali. Zasluzeno hvalo damo na tem mestu tudi Svojim ljubljnim sinam deželnim prednikom, zlasti pezarskimu in spoleskimu, ki so v ti silno žalostni dobi svojo službo goreče in stano-vitno opravljali.

Kdo pa, častiljivi bratje, bo prenesel nesramnost in hinavšino, ki brezbožni napadniki v svojih razpisih terdijo, de so v našo in v druge laške okrajine le zato prisli, de bi ondi glavne postave nravniga reda zopet postavili? To se prederznejšo govoriti tisti, ki so katoliški Cerkvi, njenim služabnikom in njenimu posestvu nar grenkejši vojsko napovedali, cerkvene postave in kazni do čistiga zaničevali, in se ne bojé, naj visjih kardinalov in škofov svete rimske Cerkve, kakor tudi naj izverstniših mož iz svetniga in redovniga duhovstva v ječo devati, duhovnih občin (minihe in nune) iz njih hiš preganjati, cerkvenih posestev ropati, in svetniga imetja letega sv. Stola pokončavati.

Ker je tedaj sardinski kralj s svojo vlado vred krivično, sovražno in gerdobno Našo in sv. Stola zemljo zoper vso pravico in vse narodovsko pravo napadel in v posestvo vzal: torej, si dobro svesti Svoje dolžnosti, v tem vašim svitlim zboru in pred vsim katoliškim svetam v novo močno Svoj glas povzdignemo, in zaveržemo in vseskozi prekličemo vse krivične in cerkvenoropne početja in djanja uniga kralja in njegove vlade, jih razglasimo naravnost neveljavne in zanič in celi stan svetne vlade za rimsko Cerkev zopet nazaj tirjamo in nikoli ne bomo nehali ga nazaj tirjati.

Ne moremo pa vam zakrivati, častiljivi bratje, de je za Nas nar britkejši bolečina, ko pri tako hudobnim in nikoli preterdo preklicanim napadu zavolj raznih priteznost, ki so se nasproti vzdignile, moramo se zmiraj brez tujo pomoči biti. Znane so vam večkratne zaterditve, ki so nam bile dajane od cniga nar močnejših evropejskih vladarjev. Že davno čakajoči, de bi se spolnile, se ne moremo znebiti velike žalosti in britkosti, ko vidimo, de začetniki in pomočniki krivičniga ropanja prederzno v svojim hudodelnim početji ostanejo in nadaljavajo, kakor de bi dobro vedili, de se jim nihče ne bo rezno nasproti postavil.

Ta brezbožna prederznost je tako deleč segla, ko so sovražne sardinske trume že skorej do zidov rimskiga mesta prederle, de so vse občinske in domače opravila v škodi, dovažna presekana, in kar je nar hujsi, naj vikši mašnik vesoljne Cerkve je hudo zaderževan, de v opravilih sv. Cerkve ne more storiti, kar bi bilo treba, ker je občenje z raznimi deli svetá silo vtesnjeno. Lahko torej previdite, častiljivi bratje, de Nas v toliki stiski in nevarnosti žalostna potreba skorej sili, misliti na primerne naredbe, de se naša veljava obvaruje.

Ne moremo pa, de bi se med drugim ne pritožili tudi čez nesrečno in nevarno ravnilo tako imenovaniga neposredovanja (nedopušenja tuje pomoči), ki je nedavno od nekih vlad s pripušenjem družih postavljeno, in se tudi takrat dopuša, kadar vlada vlado napade, tako de se po tem takim zoper vse človeške in božje pravice smejo pravice, posestva in dežele svojevoljno in brez kazni napadati in ropati. In zares se je čuditi, de je le samo sardinski vladi pripušeno, brez strahovanja uno ravnilo (neposredovanja) v nemar pušati in prelomiti, ker z vojakino silo v obličji vesvoljne Evrope v tujo zemljo predira in pravne vladarje iz nje preganja, iz česar se izhaja nevarni nasledek brez nóg in glave, de se tuje posredovanje le samo v podžiganje in pomoč punta dopusti.

Tukaj se nam primerna priložnost kaže, vsim evropejskim vladam klicati, de naj s previdnostjo in modrostjo rezno

prevdarijo, kolika nesreča se strinja v nagnjusni dogodbi, čez katero tóžimo. Vprašanje je namreč, če bo strašno tap-tanje vesoljniga narodovskiga prava obveljalo, in ako se le-tó popolnoma ne zaverne, je odsihmal obstanek in varnost sleherne po pravim potu pridobljene pravice ob tla. Vprašanje je, če se bo za podstavno vodilo sprejel punt, kterimu sardinska vlada gerdo in sramotno služi, in kteriga zmiraj veči protenje, kteriga strašno nevarnost za vso občinsko družbo vsaktera vlada lahko spozná, ker se takó komunizmu (naskrižnimu ropu) vrata na stežaj odpró. Vprašanje je, če se bodo smeje slovesne zaveze pretergovati, ki nezmanjšan obstanek, kakor družih evropejskih dežel, tako tudi cerkvene deržave zagotavljujejo in varujejo. Vprašanje je, če se smé s silo razdjati gospodovavstvo, ki je po posebnim sklepu previdnosti božje rimskimu papežu podeljeno, de bi mogel svojo apostoljsko službo v vesoljni Cerkvi popolnoma svobodno ali prosto opravljati. Zares mora vladarjem tudi na ti prostosti ležeče biti, de papež ni podveržen moči kake posvetne vlade, temuč de more enakomérno skerbeti za duhovni blagor katoliških podložnikov raznih vladarjev.

Vsi vladarji morajo torej spoznati, de je Naša reč z njihovo v zvezi, in ako Nam pomoč skažejo, de se za celoto svojih kakor Naših pravic poganjajo. Opominjamo in kličemo jih torej z nar večim zaupanjem, de naj Nam, vsak po okolišinah in zmožnosti, pomoč skažejo. Ne dvomimo pa, de bodo zlasti katoliški vladarji in narodi gorečnost in djanje sklenili ter po svoji dolžnosti, kakor koli bo moč, varovali in branili svojiga Očeta in pastirja vesoljne čede Gospodove, ki ga napada očetomorivsko orožje spačeni-ga sina.

Ker pa dobro veste, častiljivi bratje, de nam je vse upanje v Boga staviti, ki Nam je pomoč in pribežališe v Naših britkosti, ki rane seka in celi, od kteriga je bolezen in zdravje, smert in življenje, ki pod zemljó in spod zémlje pelje; torej nikar ne jenjajmo z vsim zaupanjem in z vso ponižnostjo serca stanovitnih in gorečih molitev pod močno brambo preblazene neomadežane Božje Matere Marije Device in med priprošajo ss. Petra in Pavla k Njemu pošiljati, de bi s Svojo močno roko napuh Svojih sovražnikov osramotil, Naše nasilnike zavernil in vse sovražnike Svoje sv. Cerkve ponižal in v prah sklonil; de bi z vsega-močnostjo Svoje milosti storil, de se serca vsih zmotenih spoznajo ter se sv. mati Cerkev že skorej skorej njih spreobrnjenja razveseli.

Swoboda, enakopravnost, bratinstvo hočemo, pa je viža ven!

„Mir, mir! in ni miru,“ pravi prerok. Tudi mi vpijemo: swoboda, swoboda! in ni je swobode. Prava swoboda je ta, de nismo pod nobenim jarmam, ne v hlapčevstvu, ne pod atisko, ne pod silo, pod kako postavo in tudi pod ptujo voljo ne; de pa nasproti mislimo, govorimo, delamo, kakor hočemo, de nas ne zaderzuje noben kraj, noben čas, noben opravek več, marveč se vselej in v vsih rečéh spolnuje naša volja.

Je li mogoče dobiti tako swobodo na zemlji? — Sedanji časi nam to pojasnujejo bolji od vsih preteklih stoletij.

Narodi se odpovedujejo svojim vladarjem in nič več jim nočejo biti pokorni. Ljudovlada (republika) je podoba swobode. Ljudstvo si izvoluje svoje namestnike. Tiskarnice, časniki so brez berzdá. Hvalijo se, de so verske verige raztergane; resnico in zmoto de naj cenijo enako, vsak-kateri naj veruje, kar hoče. Kaka je ta prostota? Kaka je ta sreča? — So li osvobodeni ljudje po tem potu? Popred so bili vdani volji eniga samiga človeka, kater je imel biti po svojim poklicu oče svojimu ljudstvu; zdaj morajo pa pokorni biti volji sedem sto mož, kateri gledajo vsak na svoj dobiček in prid. Ali so pa vladavni namestniki

svobodni? Ali niso primorani se ponižno ali vsaj pohuljeno vklanjati večini glasov, če tudi polovica pri glasovanju le za en sam glas nasprotne glasovavce prekosi? Je li oprosteno ljudstvo strasti, davkov, postáv, revšine, ubošva in nadlog? Ali zdaj ni več smerti, sodbe večniga povračila, ali ni več Boga in resnice? Smemo li zdaj verovati, misliti, govoriti, delati, kakor hočemo? Ali mar ni več večniga Sodnika, smerti, sodbe, pekla i. t. d., ako vero zaveržemo? Ali nam ne spričujete živo francoska in švicarska dežela, de je teža napčne ljudovlade za slaběji stranko silno občutljiva in neprenašljiva, njena svojeglavna vlada (despotizem) nar bolj krivična in neusmiljena? Pametna svoboda je tista na zemlji, ki jo sv. evangelij uči. Keršanstvo na zemlji ni tako kratko, de bi le eno samo ljudstvo, ali narode ene same vlade obsegalo. Katoliška Cerkev razprostira svoje ljubeznjive roke do vsih ljudi, obsega vse čase, vse ljudi, vse narode, naj že imajo samovlade, sovlade, ljudovlade, ali kakoršne koli si bodi. Neverniki, judje, turki, skiti, divjaki, prosti in sužnji, vsi so po Kristusu odrešeni, vsi se imajo po odrešeni preroditi v nove ljudi, po podobi Njega, ki je pervorojeni in prosti med mertvimi, kater nas je poklical izvoljeno, sveto ljudstvo iz tamote v svojo prečudno luč, iz sužnosti greha v prostost Božjih otrók. Sicer pa vender tudi ne more drugač biti, dokler na zemlji živimo, kakor de smo vsi kristjani vikši oblasti podložni; naše truplo je pod oblastjo smerti, naša duša pa pod oblastjo postave. Ljudstva so podložne gosposki, in ne smejo se ji ustavljati, ker bi se Bogu samimu ustavljale, otroci so podložni staršem, žene možem, služabniki gospodam, posli gospodarjem, grešnik je suženj geha, hudobni je otrok satanov. Kateri živé po poželenji mesá in v zmotah, nam res obetajo svobodo, pa nam je ne morejo dati, ker so sami sužnji pogubljenja, kajti od kogar je kdo premagan tistiga suženj je tudi. Jezus, On pa je v resnici vzel oblasti tamete nje rop, On nas je gotovo osvobodil. Le samo tam je svoboda, kjer prebiva duh Gospodov. Le takrat bote resnično prosti, pravi sv. Janez, ako vas je božji Sin oprostil, le takrat bote spoznali resnico, ako po njegovim nauku živite, in resnica vas bo oprostila, našli bote tisto pravo prostost, s katero nas je Kristus obdaroval. — „Bratje tedaj! poklicani ste v prostost, tode varujte se, de ne bote obračali prostosti v dela mesá, marveč služite drugi drugimu po duhu ljubezni. To je Božja volja. Kakor Božji služabniki, kakor prosti ljudje delajte dobro, in ne obračajte prostosti v pokrivalo hudobije.“

Res, lep in gniljiv je nauk sv. evangelija od prostosti Božjih otrók, je pa tudi res, de ne moremo vživati sladkiga sadú neomejene prostosti že na popotovanju sedanjiga življenja, le mestničanje nebeškiga Jeruzalema imajo posestvo popolnoma svobode. Tam se le bomo prosti sužnosti greha in pekla. Odložen je jarem strasti, pokončana oblast smerti, boja s poželjivostjo ni več, ubošvo nas ne bo več stiskalo, in nobene potrebe za naše truplo ne bo več. Nič več ne bomo podložni nobeni postavi, nobeni ptuji volji. Nič več ne bomo navezani na revno zemljo, le nebesa bojo naša lastnina. Ne bo se nasprotovalo ne našim mislim ne naši volji, z Bogam zedinjeni, združeni v eno telo z Jezusom Kristusom se bomo vsi vdeleževali vladanja svetá. Kar bomo hotli, se bo vse zgodilo, kar pa ne bomo hotli, se pa tudi ne bo zgodilo. Vsakteri zveličani bo resnično kralj, pravi sv. Anzelm, in vsi skup z Bogam bojo vender le en sam kralj, tako namreč bo volja vsih le ena sama volja, in kar bo eden hotel, bojo hotli vsi, in kar bojo vsi hotli, se bo tudi vse zgodilo.

O blaga popolnoma prostost Božjih otrók; de bi tebe zaslužili, tebe dosegli, je pač truda vredno, de kratek čas sedanjiga življenja jarem vere in težo postave voljno prenašamo! Kadaj bomo z Jezusom neumerjoči vživali neomejeno prostost Božjiga kraljestva, ako se bomo tudi z

Jezusom, pokorni volji Očetovi, pokorni do smerti, ako bi bilo treba, tudi do smerti na krizu, vojskovali za nebeško kraljestvo, in se ne bomo dali zapeljati, od blišobe krive, nespametne prostosti oslepljeni, na pota, katerih konec je večna smert, večna sužnost, gotova zguba večne prostosti. (Kath. Missionsbl.) J. B.

Gregor Kemperle.

Nektere čertice iz njegoviga življenja.

(Konec.)

K koncu naj pristavim še nekoliko iskrenih izrekov s poprej omenjeniga spisa, ktere je njegova že slaba, skorej umirajoča roka pisala, in iz kterih se vidi, kakšen je bil njegov dušni stan zadnji čas njegoviga življenja. Vidi se iz njih, kako se je bil vsega v Božjo voljo vdal, in kako mirno je pričakoval smerti, ki mu je odperla vrata v srečnejši deželo. Tako ima naslednje izreke — zadnje — v svojih bukvicah:

28. rožnika: „Domine paratum cor meum, paratum cor meum, secundum beneplacitum tuum.“ (Gospod, pripravljeno je moje serce, pripravljeno je moje serce po tvojim dopadenji.)
29. „Sit nomen Domini benedictum.“ (Bodi hvaljeno ime Gospodovo.)
30. „Non sicut ego volo, sed sicut tu vis.“ (Ne kakor jaz hočem, ampak kakor ti hočeš.)
1. mal. serp.: „Ubi Deus, ibi bene.“ (Kjer je Bog, tam je dobro.)
2. „Deligam te Domine, fortitudo mea.“ (Ljubil te bom, Gospod, ti moja moč.)
3. „Memento mori, dilige Deum. Abstrahe cor tuum ab omnibus terrenis, desidera coelestia.“ (Pomni smerti, ljubi Boga. Odtergaj serce vsemu posvetnemu, poželjuj, kar je nebeškiga.)
4. „Vive sancte — si vis sancte mori.“ (Živi sveto, ako želiš umreti sveto.)
5. „Sive vivimus, sive morimur, Domini sumus.“ (Ali živimo, ali umerjemo, smo Gospodovi.)
6. „Convertere Domine et eripe animam meam; salvum me fac propter misericordiam tuam.“ (Verni se, Gospod, in otmi dušo mojo; pomagaj mi zavoljo milosti svoje.)
7. „Credo in te, Domine adauge fidem meam. Credo quod Redemptor meus vivit et in novissima die de terra surrecturus sum, et in carne mea videbo Deum Salvatorem meum.“ (Verujem v tebe, Gospod, pomnoži mi mojo vero. Verujem, de moj Odrešenik živi, in de bom poslednji dan vstal iz zemlje, in bom v svojim mesu vidil Boga, svojiga Zveličarja.)
8. „In te confidit anima mea et in umbra alarum tuarum sperabo. Dominus illuminatio mea et salus mea quem timebo — Dominus protector vitae meae, a quo trepidabo.“ (V tebe se zanasa moja duša, in v senci pod tvojimi peruti bom zaupal. Gospod je moja luč in moje zveličanje; koga bi se bal? — Gospod je varh mojiga življenja; pred kom bi se tresil?)
9. „Diligam te Domine fortitudo mea, Dominus firmamentum meum et refugium meum et liberator meus — Domine tu scis, quia amo te.“ (Ljubiti te hočem, Gospod, ti moja moč, Gospod ti moja terdnjava, moje zavetje in moj rešnik. — Gospod, ti veš, de te ljubim.)
10. „Domine, propitius esto mihi peccatori.“ (Gospod, bodi milostljiv meni grešniku.)
11. „Quem diligit Dominus, castigat; flagellat autem omnem filium, quem recipit.“ (Kogar Gospod

ljubi, ga pokori, in tepe vsakiga otroka, kteriga sprejme.)

22. „Non sunt condignae passionis hujus temporis ad futuram gloriam, quae revelabitur in nobis.“ (Terpljenje sedanjiga časa se ne dá primeriti prihodnji časti, ktera bo nad nami razodeta.)

To so bile zadnje verstice, ki jih je pisala njegova mila roka (v latinskem jeziku). J. Bonač.

Pristavek. Ako kdo še kaj posebno spodbudniga iz življenja tega mladenca vé, bi nam bilo ljubo, ko bi nam poslal, ker v tacih zanikarnih časih je dobrih zgledov tolikanj bolj potreba. Naj pomnijo pa tudi posvetni in razuzdani šolski mladenči, de bodo take zvezde, kakor je bil Kemperle, enkrat njih sodniki. Ali nimajo vsi enake priložnosti pošteno in po zapovedih živeti, kakor jo je ranjki imel? Vr.

Kakošen konec so imeli preganjavci papežev.

(Konec.)

Filip Lepi, preganjavec papeža Bonifacija VIII., je umerl za padcam s konja v 48. letu svojiga življenja. Dalje piše Cretineau-Joly: Ako previdnost Božja zadolženca le posredama strahuje, kakor Ludovika Parca ali Filipa IV. francoskiga, tepe s tacimi hčerami, ki po imeni Izabela kakor kraljice v Parizu ali v Londonu državo v nič pripravijo in kraljevi sedež oskrunijo. Ta vkletev, ki se nahaja v vsih stoletjih, ne prizanese ne zmagovitim, ne tudi celo skesanim. Segli so nad maziljenca Gospodoviga.

Zgodovina savojske hiše, pravi pisavec dalje, k sreči ne pripoveduje veliko napadov zoper sveti Stol. Tisti pa, ki mnogotero imenujejo Viktorja Amadeja II. in njegovo zopervanje zoper papeža, naj ne pozabijo, kako nesrečin konec je imel in kako kmalo potem je ugasnila vsa njegova rodovina! — Ludovik XIV. se je pregrešil ne z ravno preprižno podložnostjo do sv. rimskiga Sedeža, in ko so se njegovi dnevi nagnili, je iz previdnosti zavolj zveličanja svoje duše pisal glasovito pismo do Klemena XI., in s tem pismom je svoje djanje preklicoval. Napoleon I. je pač zamogel izvirek tega pisma sezgati, ne pa njegovih prepisov. Sicer pa, kar je Ludovik XIV. zagrešil, kako britko se je mogel Ludovik XVI. zato pokoriti! —

Napoleon I., ki je Pija VII. imel pet let v jetništvu, se je mogel v ravno tisti dvorani v Fontainebleau-u kroni odpovedati, v kateri je namestniku Kristusovemu svoje postave veleval, in po „petletnim pregnanstvu“ je umerl zapuščen na otoku sv. Aléne. Joahim Murat, ki je bil prederl v dedino sv. Petra in se je hotel narediti gospoda vse Italije, je bil čez tri mesce vstreljen. Napoleon II., od svojiga očeta laški kralj imenovan, pač ni imel srečniga življenja, in umerl je v nar lepšim cvetu svojiga življenja v tisti dvorani na Dunaji, v kateri je bil njegov oče nesrečno pismo podpisal, s kterim bi bil papež časne vlade oropan. —

Tako se je godilo preganjavcam Kristusovih namestnikov poprejšnje čase, in tako se bo godilo tistim, ki svoje božjeropne roke stegujejo zoper sv. Očeta, njih sercu britkost delajo, njih pravice z nogami taptajo, sklence pisavec.

Poslušajte, vi zaspani, vi mlačni, vi brezbožni, ki nočete s sv. Očetam potegniti: Bog bo z njimi, Bog se bo za njih potegnil! Vi, zanikarni katoličani, pravite z judi in krivoverci *) vred: „Papežu ni treba časniga posestva! Bog pa je brez števila kratí pokazal, de ga je treba, in terdno se zanesemo, de bo tudi zdaj pokazal. Vi se veselíte, ko sovražniki za Jezusovo obleko vadjlajo (lozajo), in se njih greha vdeležujete! Vi s tacimi mis-

limi kažete, de ste nevedni ali pa hudobni; zakaj kogar serce graja, on s hudim potegne, „ker so njegove dela hudobne.“

Tolažba v križu

ali

„Vzemi svoj križ in hodi za menoj!“

(Iz Českiga.)

(Zveličar.)

Kolikor veči križ, toliko bližej nebes; kdor je brez križa, je brez Bogá; v grešnih razuzdanostih pozábimo na pekel in smert: blagor človeku, kteriga Bog s križem in terpljenjem obiskuje!

Kolikor veči križ, toliko veči kristjan: Bog skuša nas mnogoteri čas. Mnogotero sercé je pusto, ker ne preliava solz pogosto. Zlato se čisti v ognji, kristjan pa v mnogoteri nadlogi.

Kolikor veči križ, toliko močnejši véra: Palma pod težo zelena, preljubeznjivo sladkost razširuje le, če se okopuje.

Kolikor veči križ, toliko ljubezen viš: z vetram se plemen bolj razpólje. Ko nebó oblák obdá, kmal se solnce zasmehljá; ravno kakor olje ogenj, — tako križ ljubezen razširja.

Kolikor veči križ, toliko priserčniji molitev; bolj ko cvet mánemo, bolj diši. Ne bil bi David psalmov pel, ko bi ne bil prišel v skušnjavo.

Kolikor veči je križ, toliko veči je hrepenenje: kdor je v dolini, gleda na goro priti; kdor skoz pušavo popotva, po obljubljeni deželi koperni. Golobica iz barke pušena, ko ni našla mesta, se je spet vernila.

Kolikor veči križ, toliko ljubši smert; odšli bomo vsi pomanjkljivosti, minula bo vsa potreba. Križ, ki naše grobe olepšuje, je znamenje, de se duh v nebesa povzdiguje.

Kolikor veči križ, toliko lepši krona, ki nam jo Bog v nebesih pripravlja, ktera nam tudi ne usahne, ako bomo zmagovito umerli. To plačilo stori, de zamoremo tudi velik križ nositi.

Torej, o ljubi kristjan! dobrovoljno križ nase vzemi; če je tudi težek, priserčno ga objemi, glej na Kristusa, kteri s križa v nebó gleda, in tebe k sebi kliče.

Križani Jezus! daj de mi Tvoj križ zmiraj ljubši bode, de poterpežljivosti ne zgubim, de bo moje serce v veri Bogá ljubilo, in tako večno krono doseglo.

Bodi v križu Božje ime vedno od nas česeno, ker nam kaže pot do nebeskiga večniga raja, kamor tudi pridemo, ako v ljubezni Božji umerjemo. Amen.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Cesarski razglas do avstrijskih narodov od 20. t. m., ki je te dni dospél, je prinesel cesarsko pismo za preravnavo znotranjih vladnih zadév našiga cesarstva. Svitli cesar imajo namen, v prid cesarske hiše in svojih podložnikov le s takimi postavami in naredbami cesarstvo vterditi, ki se opirajo na stare ali zgodovinske pravice, na sedanjo različnost kraljestev in dežel in njih nedeljive in neločljive zveze. Vlada bo vstavna in postave se bojo dajale s pomočjo državniga svetovavstva, ki se bo do sto svetovavecov še pomnožil, in pa v državnih zborih. Ogersko z združenimi kraljestvi vred dóbi posebej svojo nekdanjo vstavo in pravice; druge dežele tudi svoje deželne zборе. Ogersko bo imelo svojo posebno kraljevo dvorno kancelijo in Sedmograško svojo, kakor nekdanj; za druge dežele pa je postavljeno ministerstvo, ki se bo imenovalo „državno ministerstvo.“ Državni minister je izvoljen grof Goluchovski, ogerski dvorni kancler pa baron Vay. Ministerstva znotranjih zadév, prava in bogočastja so odpravljene in opravila poslednjiga prevzamejo zadevne ločine državniga ministerstva.

*) Ne smemo pregledati, de tudi resnice ljubni zmed protestantov ta rop nad sv. Očetam preklicujejo in se jim gnjusi: kakošne misli morajo še le pošteniga katoličana navdajati.

Iz Ljubljane. Prečastitjivi gospod véliki defnitor O. Salezij Volčič so 14. t. m., to je, predzadnjo nedeljo Ljubljano zapustili in se zopet proti Rimu podali. Marsikje v Ljubljani in po deželi bi bili radi svoje prijatle obiskali, ker jih pa poklic in opravila tako hitro dalje zenejo, so nam naročili, vsim prijatlam in znancam njih serčno pozdravilo, poklon itd. opraviti, kar naj bo s temi versticami doveršeno, kakor tudi priporočenje v nasprotno molitev za pomoč Božjo v vsih potrebah. Bog daj prečastljivemu gospodu srečno pot, in pa, de bi z veselimi nanzanili iz krajev, kodar so hodili, serce sv. Očeta v njih britkostih razveselili.

Iz Ljubljane. Vprašanja pri skušnji za pastirske službe 2., 3. in 4. t. m. Ex Theologia dogmatica. 1. Quomodo discernuntur verae prophetiae a falsis? 2. Exponatur breviter et distincte doctrina christiana de S. S. Trinitate. 3. An solidis argumentis ostendi potest, Sacramenta novae legis a Christo Domino esse instituta? Joan. Bapt. Novak. — Ex jure ecclesiastico. 1. Vindicetur ecclesiae jus excommunicationis. 2. Quae sunt officia parochi in materiali et formali compositione Missarum fundatarum? Interroganti cuidum, num inter Cajum et Bertham aliqua consanguinitatis ratio intercedat, Bertha respondet: Caji mater, matris meae Socrus (Schwiegermutter) est. Conficiatur desuper arbor consanguinitatis. C. Velkaverh. — E theologia morali. 1. Vis, quae ex spe christiana cum timore sancto conciliata in vitam religiosam influit, describatur. 2. Quid est meditatio? et quid de illa, qua subsidio pietatis sustentandae et perficiendae, censendum? 3. Cultum Beatissimae Virginis Mariae singulari modo pietatem promovere, probetur. Dr. Joannes Semen. — Ex paraphrasi bibl. Modo paraphrastico explanetur c. V, 1—20 ex evangelio S. Matthaei, et integrum caput tertium ex epistola prima ad Timotheum. Dr. Joan. Semen.

— Vprašanja iz dušnega pastirstva. 1. Kaj je namen v Ljubljanski škofiji navadniga velikonočniga izpraševanja, in kako je opraviti, katerih pogrškov se je varovati, de se namen obilniši doseže? 2. Kako se dokaže, de je boljši pri duhovni vladiji krotkih in mirnih, kakor pa terdih in silnih sredkov se poslužiti? 3. Kaj obsega, al na ktere reči se raztega spovedna molčljivost, in kako bi mogel spovednik zoper to nepogojno dolžnost povladno (indirecte) se pregrešiti? Iz katehetike. Naj se napravi izpraševani nauk od tretje prošnje Očenasa: Zgodi se tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Pridižna naloga. Naj se iz reka pri S. Mat. 22, 14. „Veliko je poklicanih, malo pa izvoljenih“ izpelje pridižna resnica, ktera je v 2 poglavitna dela razdeliti. Deli naj se osnujejo, in k ti pridižni osnovi naj se sklep popolnoma izdelata. Jan. Poklukar.

Iz Doba 20. kozop. 1860. G. Š. Kadar človek kam na tuje pride, mu je posebno drag spomin na njegov rojstni kraj in na vse, kar je v svojih prvih letih dobrija doživel. Posebno ljubeznjiva je blagosercni duši domača cerkev, njena oprava, zvonilo, njen patron itd. Iz tega sladkiga spomina je že marsikaj dobrija pricvetelo za cerkve in njih napravo. Naj tukaj v hvaležno spoznanje in spodbudo drugim opomnim, de je tudi naša cerkev te dni od neke blage osebe iz Gorice, ki je pa v ti fari domá, prejela v spomin sv. Martina dve altarni blazini in pa lepe mrežice ali špice k pertu za véliki altar; torej se blagi osebi, ki je ne poznam, po „Danici“, ki mi je znano, de jo bere, za prelepi dar prav lepo zahvalim.

V Terstu, kakor piše „Il buon fratello,“ so leta 1858 napravili bratovšino zoper preklinovanje. Take potrebne bratovšine so tudi drugod, na pr. na Dunaji; začele so se na Francoskim.

Od Primorja. ☩ Od 24. kimovca do 6. tekočiga mesca je bil naš svetilnik (Leuchthurm) popolnoma merknil. Sicer nas v tem času ni še zasačil Garibaldi in tudi ne

njegovi pajdaši, vendar pa je v teh temnih nočeh iz Pariza neki nevljuden dihur se na pot podal, in ker je mende mislil, de bo teržaški svetilnik za vselej ugasnil, se je pri nas vselil. Omenjena oseba pa je taka-le „△“ in je bila 8. dan tega mesca od — „Triester Zeitung-e“ — z razpetimi rokami sprejeta. Tajiti noče in tudi ne more, de je bitje preklicaniga Voltérjeviga rodú, samo de zraven francoškiga (?) tudi še nemško zná, ter je svoje tukajšnje umnožlahtnike vale pri svoji sprejetvi prav serčno po Šilerjevi meri, namreč: „Ich sei, gewährt mir die Bitte, in eurem Bunde der Dritte“ pozdravila, ali po slovensko rečeno, se z njimi združila, de bi v osebi svetiga Očeta, rimskiga papeža, 70.000 teržaških katoličanov berluzgala. Ta stavik sicer na čeli ime „Lamoriçiere“ nosi in tudi terdi, de je namenil le samo od tega, češ, „sedaj čez in čez brezslavniga (?) vojskovodja“ po svoji šegi govoriti, ali skušnjava je bila prevelika. Posejski (?) modrijan pozabi svoj namen, od Lamoriçiera besediti, kar tudi mi storimo, ker rečemo, kakor Bruner na razsodbo svoje pravde s Kurandom, ali pa neki njegovjek v poslednjim državskim zboru na tehtni govor slavniga Ravserja: „Čez to bo zgodovina svetá sodila“ ter jo obernemo na sveto katoliško rimsko Cerkev, in hočemo povedati, kako njo in njene pastirje „Triester Zeitung“ psuje. „Križanska vojska, ona veli, ki jo je peljal Lamoriçiere zoper „katoliški izlamizem“ (lepi poklon podgorskemu ali piemonteškemu knezu Emanuelu in pa njegovimu sobratu Garibaldi-tu) je končana.“ Med družim zabavljanjem se zaleti tudi v sveto pismo ter z vso prederznostjo jezlá: „Moje kraljestvo ni od tega svetá (Jan. 18, 16.), te tolažbe, ki jo Cerkev tako rada daja, se mora za naprej Rim deržati.“ Nato prav neprijudno objéda in zasramuje več poprejšnjih papežev s sedanjim vred in poslednjič napade cerkveno izobčenje, kakor de bi bilo ob moč prišlo, ko vendar vesoljni svet lahko vé, kako se je godilo vsim preganjavcam papežev z Napoleonom I. vred. Tako le gobezdá od izobčenja: Kakošna prememba od izobčine, ki je cesarja Ferdinanda I. (?) zadela, Jožefa I. strášila, na Napoleonu I. dvakrat spodletela, ki se pa zdaj Napoleona III. in pa sardinskiga kralja napasti ne prederzne! Kako čudne so vendar poti previdnosti in deleč čez mirje svetá donijo besede Bosveta, ki jih je poleg mertvaškiga odra Dofina sprožil, rekoč: „Dieu seul est grand.“

Jako čudno se nam zdi, de „Triester Zeitung“ pri takim modrovanji še na Boga in previdnost veruje, pa slabo za njo, če ta njena vera ni terdnejši kakor njeno ravnanje zgodovin brez enostranstva! „Cantu dignoscitur ales!“

Mi pa primorski katoličani mislimo, kakor tisti častiti dekan v Banatu, od kateriga nam „Wiener Kirchenzeitung“ 10. tega mesca pripoveduje, de je k nekimu prijatlu tako govoril: „O sedajšnjih tužnostih, ki blago dušo Pija IX. terpinčijo, ni potreba toliko stokati, kakor pa Boga zaupljivo moliti in pa reči: Bogu bodi hvala! — Naj se že Evropa za Cerkev potegne ali pa roke križem derži, je vse enako, kadar bo svet naj manj pričakoval in kadar bo hudobija nar bolj svoj sloves gnala, se ji bodo nebesa vprotivile, „in peklenske vrata je (Cerkve) ne bodo zmagale.“ (Mat. 16, 18). —

Razgled po kersanskim svetu.

Z Dunaja. Svittli cesar so se 21. t. m. podali na pot v Varšavo. Rusovski cesar je bil že 20., in pruski vladar 21. t. m. v tem mestu. — Tudi na Dunaji so imeli 20. t. m. slovesno opravilo za vojake, ki so izdani in od presile poterti za naj svetejši pravico na zemlji na Laškim padli. Njih več iz cesarske rodovine in naj imeniših gospodov iz vsih stanov in narodov je bilo pričujočih.

Cesar Ferdinand in cesarica Marija Ana sta družbi neomadežaniga spočetja v podporo katoličanov na Jutru 3000 gold. podarila.

V Maria-Celi je bilo to leto do 75.000 romarjev.

Ogersko. „Kat. Néplap“ pripoveduje dogodbo, ki je dobra za krive pričevavce. V dan pred sv. Rešnjim Telesam je človek slabiga imena v duhovni Orosz najemal lažnjivih prič, de bi bil nekoga zavolj kraje zapertiga rešil. Nagovarja nekoga in mu ponuja bankovec za 10 gold. rekoč: „Nič se ne oziraj; vpri v zemljo oči; ne vedi, kaj govoriš — in konec je!“ Kar se zasliši škrip, potem pokanje, in — zidovi zgreznjene hiše so pokrili hudovoljniga človeka.

V Budějevicah je letas 29 bogoslovcov v 1. letu. Že 11 let jih ni bilo toliko. V mladensnici je 65 rejencov, njih 11 iz 8. razreda. Jistina te naprave znaša 45.000 gold.

V Tordi na Ogerskim je 8. kim. strašno toča šla. Neki kmet se je v obupu zavoljo škode še tisti dan obesil. To je nova priča, kako nevarno je človeku, ko je preveč na časno navezan; kako kmalo bi bil mož časno škodo lahko pozabil: večne pa nikoli več popraviti ne more, kdor si zavedama sam sebi življenje vzame.

Beneški patriarh so v pastirskim listu zapovedali očitne molitve za stiskaniga poglavarja sv. katoliške Cerkve.

Vikši pastir svaré svoje ovčice pred lažnjivimi duhovi, od kakorsnih je sv. Peter pisal, ki Gospoda tajé, ljudstvo slepé, svoji poželjivosti strežejo in vsaktero gosposko zaničujejo. Take duhove vidijo vikši pastir tudi med svojim ljudstvom; oni učijo reči, ki so veri njih očetov naravnost nasproti, izpeljujejo mladence iz naročja njih staršev, de bi njih trupla po bojiših razmetali, njih duše pogubili, ali jih celo nadražili, de naj roke zoper svojo lastno mater katoliško Cerkev vzdigujejo. Ti lažnjivi duhovi prostost oznanujejo in vest v hlapčevstvo devajo, v ječe vtikujejo škofe, ki po svoji vesti nekatere praznovanja (zahvalne pesmi za rop) odrekó. Oni pačijo lepo življenje in hočejo vero oslabiti ter zabavljivo pravijo, de je Bog Cerkev in papeža zapustil. Tode tavžent let je pred Bogam kakor en dan, in blagor mu, kdor Božjo prizanašljivost v svoje zveličanje oberne.

Iz Rima se sliši: Kardinal Karaffa, vikši škof v Beneventu na Napolitanskim, ki je tudi pregnan, je prišel 5. t. m. v Rim. — Kardinala Antonuči-ta, ankonskiga škofa, so imeli Piemontezí v neki hiši na deželi vjetiga. — Kardinala Morikini-ta, ki se je hotel iz Rima v svojo škofijo Jesi podati, so v Folinji ustavili.

Rim ima okrajine: Viterbo, Orvieto in Civita-Vekia (Civita-Vecchia) s 179.075 prebivavci. To zemljo so zdaj francoske kardela obsedle in je še v papeževi oblasti. V Rimu je vse té misli, de se bo poprejšnji stan kmal povernil, torej sila vradnikov iz poropanih okrajim prihaja v Rim, ker so sv. Očetu zvesti ostali, in sv. Oče so ukazali, jim polno plačo odrajtovati. Pri pičlih pomočkih je bil denarni minister v zadergi, ko kar nepredvidama iz Amerike milijon dolarjev pride. Neki evropejsk vladar pa je mende 4 milijone škudov sv. Očetu odločil.

Rimsko. Monsgr. Merode prevzame neki vikši poveljstvo ostalih rimskih kardél.

Lamoričiere je 14. t. m. v Rim prišel.

Giornale di Roma in Armonia kličete vérne k zbirkam za sv. Očeta, kakor so v prvih časih preganjani papeži od bogoljubnih vernikov denar in drugo pomoč dobivali, in sam Zveličar je le od svojih naslednikov pomoč jemal.

Kardinal vikši škof v Fermi, Filip de Angelis, je bil vjet v Turin odpeljan, ne vedó zakaj. Ta poterpežljivi mož je bil že l. 1849 z 2 škofama in družimi prelati v Ankoni v ječo veržen, kjer sta mu dva mazzinista hotla zavdati. Tirjala sta od lekarnika (apotekarja) z zažugam smerti naglo vsmertivniga strupú, ki sta ga hotla nar poprej nad psam poskusiti, potlej pa bi ga bila v jed namešala, ki jo je sorodovinec eniga unih potuhnjenih morivcov vsak dan kardinalu nosil. Lekarnik je to razodel nekterim pri-

jatlam, ki so mu svetovali, strup saj tako stanjšati, de kardinal pri življenji ostane. To se je zgodilo, in ob enim je bilo kardinalu zalazovanje naznanjeno; torej je čul, de se je ostrupljenja obvaroval. V malo dnéh se je v Ankoni red povernil in morivci in potepuhi so bili iz mesta pregnani. —

„Drugi se zanašajo na bojake in vozove, mi pa na imé Gospoda našiga Bogá.“ Ta misel, pravi „Münch. Sonntagsbl.“ mora zveste katoličane tolažiti v britki žalosti, ki jo občutijo zavolj pobitja papeževe vojske. Zdi se, de Gospod Bog noče, de bi se svetno posestvo njegove Cerkve z orožjem ohranilo; viditi je, de On sam bo naravnost v to reč segel ob svojim času, in si jo je sebi prideržal. Ta nagnjusni klobčič izdajavstva, hudobije, laži, hinavstva in malopridnosti, v kteriga se je laško rovarstvo zamotalo, mora močnejši meč posekati kakor verliga Lamoričiera. Kronana glava, evropejsk vladar je očitin vodnik krivice in nasilstva. Kar se je dosihmal v nesnažnim mraku potepinske zarotbe predlo, je stopilo zdaj na svitlo in Viktor Emanuel za oje prime; kar je bilo do zdaj početje tolovajskiga vodja, to je zdaj delo katoliškiga kralja. Tako strasne in tako posebne okolišine kličejo tudi za posebno maševanje Božje.

Zanikarnim posvetnjakam in zapeljivim časnikarjem je Garibaldi in vse puntarstvo prav, in bolj ko se hudo razširja, bolj se veselé, ker hudo ljubijo in dobro sovražijo in jim ni mar za nedolžno kri, ki se preliva. V Neapelnu se še zmiraj sliši od potuhnjenih morij, ki se nad prijetli kraljeve vlade počenjajo; pred kratkim je bil nekdanj kraljev policijsk inspektor na očitni cesti zaboden. Nad takimi, ki red ohranijo, se hudobija in pekél stresa! Kaj bi bilo s človeštvom brez policijne naprave?

Sardinsko ministerstvo je v hudi stiski, ker sta mende pruski in ruski poslanca naznanila, de njuni vladi niste zadovoljni z vhomam Piemontezov na Neapolitansko, in rusovski poslanec je že Turin zapustil, ko se je opomin v nemar pustil. — Sardinci se mende silo orožijo in na vojsko pripravljajo, nar zaničljiviš puntarske derhali od vsih vetrov, kakoršne so zanesljivo nar manj na smert pripravljene, kaže de bodo preduje v ropu. To prav očitno razodeva, kako je vojska šiba Božja in se v nji hudobija, gerdobija in greh sami vjedajo. To pričajo garibaldeži, ker ravno unih iz vsih vetrov je nar več med tistimi 2500, ki so 1. in 2. t. m. na pojski padli. Moliti nam je za vojskujoče katoličane, de bi Bog pogubljenja rešil, kar se dá rešiti.

Prusko, Rusovsko in Francosko obdanja in vtesnjenja mesta Gačte ne spoznajo.

Minister Kavur je poslancu napolitanskiga kralja, Franca II., pismo pisal, v kterim opravičuje prestop sardinske vojne na napolitansko zemljo, in med drugim ta lističnik pravi, de se je Franc II. že s tem tronu odpovedal, ker je glavno mesto Neapel zapustil. Drugači modrujeta Rus in Prus, ker v tem napadu spoznata taptanje narodovskih pravic in sta se Sardincu zavolj tega djanja hudo zagrozila.

Kavurjevi najemniki, terdi mende rusovsko poslanstvo v Turinu, po Dalmaciji, Ogerskim in Poljskim podpihujejo in kovarijo. — O nesramno djanje!

Viktor Emanuel je o svojim novim ropnim vlaku v Napolitansko 10. t. m. bil šel na božjo pot v Loreto in je tamkej tudi milovšino dal, 50.000 lir je privolil za popravo svete hiše. — Kaj lep zgled! Se bo mar tudi Marija dala roparju odkupiti! De bi pač oslepljencu spregledanje sprosila ob breznu njegove večne nesreče.

V Turinu je pet kardinalov, nekaj v pregnanstvu nekaj v ječi; v pregnanstvu kardinala vikši škofa napolitanski in benevenski, v ječi kardinal škof ankonski, k. v. šk. fermski in k. šk. jesijski. — V deržavi madame svobode mora „Armonia“ 10.000 frankov globe plačati, ker je papežev nagovor razglasila.

Ko je kralj Franc II. Neapel zapušal, se je veliko bralo, koliko denara de je iz očitnih denarnic seboj vzel,

tudi od kervavih povelj, de jih je soldatam dajal; zdaj pa se je iz vradnih spisov skazalo, de so časniki gerdo lagali, kakor je pogosto njih navada. Sploh se ne smé pozabiti, kar so dopisi iz Rima že večkrat opomnili, de naznanila in novice sploh iz Laškiga naj se s previdnostjo sprejemajo. „Kdor rad laže, rad krade,“ pravi pregovor; torej tudi: „Kdor rad krade, rad laže.“

Veliko komedijo so imeli 21. t. m. v Neapeljnu, ktera je imela Napolitansko v sardinsko okrajino po glasovanju ljudstva spremeniti. De se je ta komedija Sardineu, berž ko ne, po volji obnesla, so Kavurjevi mešetarji skerbili, ki so ljudstvo obdelovali v ta namen. Kmal se bo več od tega glasovanja slišalo.

V Toskani rovarska vlada zmirej delj svoje roke stega. Cerkev ropat; zdaj so se zagнали na vmesne (in terkalarne) prihodke izpraznjenih duhovnij. Kardinal Corsi, ki ni hotel k temu denarnice in pisem izročiti, je bil sam na globo obsojen: vsak dan plačati 16 lir 80 cent. in vradnik je dobil oblast, nau silo delati.

Svitli g. Saconni, rimski poslanec v Parizu, je to mesto zapustil, vladini francoski listi govoré, de za nekaj časa, drugi pa menijo, de ne bo šel nazaj, dokler bo Napoleon Sardina podpiral.

V Orleanu so imeli ondotni škof Dupanloup 8. t. m. veliko mertvašnico za junake, ki so dali življenje za sv. Očeta, za njih pravice in oblast. Sila veliko ljudi iz naj imenitnijih deržin je bilo prišlo iz samiga Pariza in neštevilna je bila množica v stoljni cerkvi. Nepopisljiv in nepozabljiv je bil vtis, ki ga je napravil govor neprestrašeniga škofa do vsih pričujočih, ki je med drugim pričal, de ne le za pravice sv. Cerkve so ti junaki padli, ampak tudi za svetost dane besede in zavéz, za občinsko pravo, brez kteriga tudi občinska družba ne more obstati, in brez kteriga tudi ni več varnosti za osebno premoženje in osebe. Živo je slavni govornik popisal potuhnjenost piemonteske politike, njenih roparskih napadov brez števila in imena, krivičniga žaljenja in časti kratenja, s čimur je Piemont obkladal nesrečne, ktere je večina sterla in izdajstvo potuhnjeno umorilo. Berryer in več pričujočih advokatov je pričalo, de globokejšiga in slovesnišiga vtisa se niso doživeli. Take dogodbe bodo zanesljivo pomagale, de bo poslednjič pravica zopet na verh prišla. — Kako gerdo in nepošteno so res s papežem in Lamoričieram delali, priča tudi to, kar mnogi terdijo de 7. kim. je francoski gr. Grammont na povelje Napoleonovo Lamoričiera zagotovil, de Piemontezov ne bo na Rimsko in naj se le zoper Garibalda orožuje; tri dni potem pa so bile piemonteske trume že na Rimskim.

Pri mertvašnici za generalam Pimodanam v Parizu se je nekaj dogodilo, kar jasno kaže, kakošen duh zastran papeževih dadov je tamkej pri obilnim številu prebivavstva. Nekdo iz rodovine pripelje v cerkev petletniga sinčka za pravično reč sv. Očeta padliga generala. Ko po sv. maši otroka v voz peljejo, kar na trume vse k njemu tiši: visoke gospé ga objémajo, možje mu ročice stiskajo, in ko se voz zapelje, se ljudje v versté vstopijo in vse se odkriva. — Pred tako priserčno slavo naj se skrije slavodobitje sardinskih vojvodov, ki so sv. Očeta oderli.

General Pimodan, ki je tako častitljivo v boji pri Kastelfidardo 18. kim. za pravico in sv. vero padel, izhaja iz prav stare imenitne francoske rodovine. Njegov oče je bil véliki pribočnik (general-adjutant) pri Karlu X. in svojiga kralja tudi v begu ni bil zapustil. Njegov sin Juri Pimodan, sedanji junak, je bil odrejen v imenitnim sobivališu oo. jezuitov v Freiburgu. Kmal po izveršenji ondotnih šol je stopil v avstrijsko vojašino in je bil v vojski na Ogerskim in na Laškim (1848 in 1849). V nekim boju na Ogerskim je bil dobil 18 rán. V miru je z vojaškimi častnimi redi ko polkovnik in ces. kamernik iz službe stopil. Potem je delj časa živel na Laškim, zlasti v Rimu. Mesca svečana letas je prišel iz Francoskiga v

vojno sv. Očeta. Že mesca mal. serp. je bil z malo vojašino zapodil roparje, predhodnike sardinskiga kralja, ki so bil s Toskanskiga na Rimsko prederli. V vojski pri Kastelfidardi si je bil od Lamoričiera nar bolj nevarno mesto izprosil. Previdil je, de bo padel, torej je nektere ure pred bojem poslednjo voljo spisal in željo razodel, de bi v francoski cerkvi sv. Ludovika v Rimu počival. On in Lamoričiere sta pred bojem prejela sv. zakramente.

V dan smerti je Pimodan na čelu vojaškiga oddelka na ogled (Recognoscirung) šel. Pervo in drugo versto prednje straže je junaško poderl in se je potem z neizrečeno hrabrostjo zagnal na glavno kardelo. Kar začne 14 žrel z bližnjiga homca karteče bruhati na njegovo kardelo, ki je tudi od strelcov izzad topol veliko terpelo. Pimodana zadene krogla pod očesam: „Nič ni, otroci,“ jim kliče, „le naprej!“ Zadene ga krogla v desno roko; vzame meč v levo roko in daje povelje: „Naprej, otroci, naprej!“ Tretja krogla ga zadene v desno nogo; ostane na konji in kliče z močnim glasam: „Bog je z nami, otroci, naprej!“ Kmal potem ga zadene kugla v život — in junak je padel.

V Rimu je bil Pimodan z veliko slovesnostjo pokopan. Študentje in drugi mladenči so cvetlice metali na častni voz, na katerim je bil v cerkev sv. Ludovika peljan, in kuševali so sabljo blaziga in hrabriga junaka, ki je s toliko vdanostjo branil pravice sv. Očeta.

V dan pokopa so se jele na vse zgodaj sv. maše brati, o 1/2 10ih so bile vélike bilje in ob 10 je imel kardinal Barberini véliko mertvaško mašo zanj. Nad vélikimi cerkvenimi vrati je bil napis:

Georgio de Pimodan
viro nobilissimo, duci fortissimo
quem pro sede apostolica magnae animae prodigum
Catholicus orbis luget
Pius IX. Pont. Max.

suo et romanae ecclesiae nomine solemne funus tantae
virtuti et pietati debitum persolvit.

Pimodan, v nar lepših letih svojiga življenja, je bil v blagim in srečnim zakonu. Vojvodnja žl. Fitz-James je prevzela težko nalogo, blagi gospej smert njeniga moža naznaniti. Zjutraj ob sedmih jo najde pri pisanji, in jo vpraša: „Komú pišete?“ „Možu,“ je bil odgovor. „Oh! nikar ne pišite, vjet je,“ ji reče prijateljica. Gospa Pimodanova jo rezno pogleda in reče: „Slepiti me hočete; moj mož ni vjet, mertev je; nikoli bi se ne bil dal vjeti.“ Potem precej vstane in gre v cerkev za dušo draziga moža molit in Bogú britkosti svojiga serca darovat.

Tudi v Poitiers in drugod so bile imenitne mertvašnice za junake, ki so kakor marterniki padli za papeževe pravice.

Prijatli pravice in spoštovavci generala Lamoričiera zbirajo denar, de bodo dali temu poštenimu vojvodu častni meč napraviti.

Francosko. Kakor so Moravci te dni slovesno obhajali spomin blaženiga Janeza Sarkandra, tako so preslavljevali katoličani na Francoskim v mestu Arras-u spomin blaženiga Benedikta Labra, ki je bil ob enim času z Janezam Sarkandram v Rimu za blaženiga razglašen. Slavnost se je pričela 18. mal. serp., in dokončal jo je v pričo šest in dvajset škofov kardinal vikši škof Mathieu iz Bezansona. Procesija je bila tolika okoli mesta, ko je šla ob dveh popoldne iz mesta, de se je še le ob petih vernila v svetišče Gospodovo. Vikši škof Rouen'ski in drugi škofje so pridigali pri ti slovesnosti. Po železnici je prišlo k prelepimu in veselimu praznovanju 60.000 ljudi. — Tako časti katoliška Cerkev zveste služabnike Božje. —

Po vsim Francoskim se žalost zmiram bolj razširja, ker skorej vsak dan prihajajo pisma z Rimskiga od junaških zlahtnikov ali plemenitnikov, ki pripovedujejo, de so njih tovarši padli, ali pa so ranjeni. Vse te deržine so iz nar višjiga plemenitstva. Veliko enacih listov se bere po

francoskih listih in vidi se iz njih, s koliko serčnostjo in vdanostjo so pravici in sveti reči služili. Neki častnik, na primer, piše: „Kakor levi smo se bojevali. Nas je bilo pri Kastelfidardo 11.000 naproti 60.000 Piemontezam, bilo je pravo mesarjenje. Že 11 dni imam le terdo zemljo za posteljo. Vender sim zdrav in vesel. Bog živi Pija IX.“ — Med njimi, ki so bili pri Kastelfidardi vjeti, je tudi grof Filip Tournon, zmed nar bogatejših posestnikov na Francoskim, kateri, v nar lepši starosti, v srečnim zakonu, ni bil zadovoljin s tem, da je za papeževo posojilo in posebej veliko dal, temuč se je želel še sam osebno za pravično reč sv. Očeta darovati. Kako visoko nad zanikarnimi in roparskimi puntarji so taki možje, ki jih Bog ob času ropa in izdajstva obudi ter pokaže, da pravična in Božja reč na zemlji ni zgubljena. — Na jugu in severu Francoskiga (in ne manj po Nemškim) se razlega žalostno cerkveno petje za preblagim Pimodanam, nepremagljiva britkost se polastuje serc, ktere se pa o ti priliki v bogaboječnosti vterjujejo. Veliko bratovšin je obhajalo mertvašnice za nje, ki so kakor marterniki za nar svetejši in blagši reč padli na pravi častni vojski za katolištvo, oliko in svobodo.

Španjska kraljica je sv. Očetu milijon frankov poslala, ktere so sprejeli, kakor neki tudi znatin znesek od rusovskiga cesarja; od nekiga družiga vladarja pa pravijo da veliko denarja niso hotli sprejeti.

Iz Madrida je mende Rios Rosas v Rim poslan, sv. Očetu močno pomoč ponuditi; drugi drugač pišejo.

Harlemski katoliški škof v Holandii je undan prišel v vas Monster, ondotno obnovljeno cerkev blagoslovil; pri ti priložnosti so protestanski kmetje 20 konj škofove častne straže, ki je bila iz katoliških kmetov, z nožmi ranili. — Žalostna vera, ki taki sad rodi, in vender toliko od ljubezni do bližnjiga govori!

V Londonu, tem strahovito velikim mestu, ki se vsaki teden nekako za tavzent prebivavstva pomnoži, že od l. 1848 žele katolicanje v sredi mesta zidati katoliško cerkev. Za pomoč so se zatekli k ljubezni vsih katoliških narodov, narpred kardinal Wiseman l. 1850, nato pa rimski zbor za razšir sv. vere (propaganda). Zbrali so po različnih deželah nad 100.000 gold. Kupili so tudi že potrebne kraje za cerkev, duhovsko poslopje in šolo. Stavljenje v zlogu starih rimskih bazilik je zročeno duhovnu in misijonarju Jož. Faa di Bruno, rojenimu Lahu.

Turško. Iz Drinopolja (Adrianopoljna) vé „Cyrill a Method“ strašne reči. Kraja, rop, mučenje, oskrunovanje, požiganje, morije, ob kratkim: različne hudobije se po vsi zemlji brez strahú od turkov nad kristjani počenjajo, in turški predniki ne de bi zasledvali hudodelnike. V duhovni Faki so turški novaki (regruti) napadli nekiga srenjskiga prednika, so ga na križ pribili in oginj okrog križa zapalili. — Iz Larise se sliši mende od enacih hudobij, ki jih počenjajo albanske roparske derhali.

Kitajsko. Sedanji čas je čas peklenskiga ognja, čas strašnih puntov, — „znamuja so na zemlji.“ Misijonarji iz Čan-Gaj-a pišejo, da tudi kitajski puntarji ondotno cesarstvo strašno nadlegajo, z ognjem in mečem vse pokončujejo, vse pomoré, kar jim v roke pride; — v eni sami okrajini jih štejejo stotavzente pokončanih.

Domorodstvo.

Gorečniki za narodovnost so dostikrat njeni nar veči ovrniki, ker ali v svoji nespametni gorečnosti ali pa malopridnosti in zanikarnovernosti take reči počenjajo, da se pametnim ljudém pristudijo. Nekteri pisavci začno take reči pisariti, ki jih mora vsak vestin človek odbijati in zatirati, če je tudi nar boljši domorodec, zakaj Bog, vera in urava mu mora več veljati, kot narodovnost. Drugi vsaktere uma-

zane popevke in povedke zbirajo in menijo, da bisere pogina obvarujejo, ko s tacimi smerkovimi rečmi bravec pitajo, in spet poštene žalijo in zoper domorodno prizadevanje dražijo. Dosti jih je, ki povsod in vedno kričijo: „Narodnost, narodnost!“ in bi ga na meh oderli, ko bi mogli, kdor ni njih misli, sicer pa povsod, kjer le morejo, svoje umazane usta, ostudno življenje, sovraštvo do sv. vere, do njeniga poglavarja, njenih služabnikov razodevajo. Koliko de taki domorodni reči škodvajo, ni treba razjasnovati, ker vsak pametin človek je njih domorodnih pridig sit, samo de take možake vidi ali od njih sliši, in z nepoštenimi domorodnimi vekači se mnogim pošteno domorodstvo samo pristudi, kar se vé de je milovanja vredno. Pametni človek vse po pameti dela, in vé dolžnosti zverstiti in ločiti, ki jih imamo do Bogá, deržave in domačije. Kdor je pa nevernik, rovár, ali svinjár v svojim življenji, naj se tudi v domorodstvo ne vtika: on bo več skazil kot koristil.

Nektere iskrice.

Spisuje J. B.

Grešnik čuj, čuj!

Landelin je bil na Francoskim od pobožnih staršev rojen, kateri so si tudi vse prizadjali ga v Božjim strahu zrediti.

Kir je Landelin želje razodeval si duhovski stan izvoliti, kar je bilo tudi staršem prav po volji, ga dajo pobožnimu in učenimu škofu Obertu v podučevanje. Sveti mož si vse prizadene, Landelina gorečiga dušniga pastirja zrediti. Tode ko ima male žegne prejeti, ga neki sorodniki premotijo, da se duhovskimu stanu odpové.

Poprime se pa slabih družinj in se tako spači in razujzda, da jo k roparjem in ubijavcam potegne.

Ali ko so nekiga dne ravno na rop šli, kar eden zmed njih nanagloma umerje. Landelina to grozovitno silno ostrashi. Misli si: Landelin! ako boš ti takole neprevdama umerl kakor ta tvoj tovarš, ves nepripravljen, kako se ti bo godilo tam v večnosti? Vest se mu zbudi, silno ga peče, spomni se lepih naukov svojih staršev, zapusti roparje in v solzah hiti kot zgubljeni sin k svojimu učeniku Obertu nazaj. Usmiljeni učenik ga v neki samostan zaprè. Tamkej se je več let za grehe pokoril, in tako očistil, da si je upal prositi za male žegne, katere je tudi res prejel. Pozneje je bil duhoven posvečen. Bil je spokornik silo goreč, neutrudljiv oznanovavec besede Božje, je več samostanov postavil, in poln zaslužnja leta 686 spokorjen in srečno umerl.

Grešnik, ne zanemari opominovanja k pokori!

Sveta Blandina je med strašnimi mukami velikokrat ponovljala besede: „Jest sim kristjana, pri nas nobenih hudobij ne doprinašajo; kristjani imamo Boga, kater je nar veči muke za nas terpel, in je na križu svojo kri in svoje življenje za nas daroval. Zakaj bi bili mi tako mlačniga in merzliga serca, da bi tud kervi in življenja Njemu ne darovali?“ — Kristjan, premisli hvaležnost té svetnice za Jezusovo terpljenje in oberni jo na se.

Duhorske zadere.

V lavantinski škofii. Čast gosp. Urban Dietrih, mestni farni vikari v Celji, je postavljen fajmešter v Vitanje. Na ujevovo mesto stopi gosp. Jožef Jeraj, mestni kaplan v Celji. — Prestavljeni so kaplani: gosp. Franc Janežič v Celje; — Matija Kertna na Laško; — Jakob Košar v Kalobje; Jožef Čuček za korskiga vikarja v stoljno cerkev v Marburg; — Matija Reih za kaplana k sv. Barbari v Haložah. V teržaški škofii. Gosp. Urban Golmajer je dobil faro Berzec, in gosp. Anton Micetič faro Roče.